

מכתב למערכת

עורך נכבד,

הואילה ותן מקום לשתי ההערות דלהלן:

א. בענין רב קראתי את מאמרו של ד"ר לוטן, "מבחן ס.מ.ט." (משק הבקר והחלב 97). היות והמבחן הוא של העדר, ולא של הפרה הבודדת, נשאלת השאלה מה הן הדרכים בהם אותיות כדי לשפר את מצב בריאותו של העדר כולו, שהוא אמנם אחד המקורות החשובים להפצת מחלות עטין למיניהן. אולם יחד עם זאת היות ויש תאימות מסויימת בין מבחן ס.מ.ט. לבין תכולת חיידקים פטוגאניים בעטינים נגועים, שמא יכול המבחן לשמש גם אמצעי דיאגנוסטי לגבי שימוש בתכשירים אנטיביוטיים? המבחן כמתואר במאמר הנ"ל הוא פשוט, כנראה, ובעל שני שלבים מהירים (צמיגות וחמיצות) ויכול להיעשות ליד הפרה בזמן החליבה. מלבד זאת, מן הראוי היה להנהיג גם רישום מיוחד של מקרי הדלקות בעדר ובדרך זו לקבל תמונה בהירה ומבודדת על גודל הנזק הנגרם מדלקות עטין שעד כה הוא נבלע בתוך כלל הנזקים בעדר. אין גם להוציא מכלל אפשרות כי רישום ומבחן שיטתיים של ס.מ.ט. בעדרי בקר יגלו בהמות בעלי תנגודת למחלות עטין.

ב. בהזדמנות זו ברצוני להעיר גם ביחס לשיטת החליבה המיידית. דומני כי ההוראות לחליבה שהופיעו בזמן האחרון בקשר לשיטה זו אינן מדגישות די שהמדובר הוא בפרות בעלות ניבה בשלבי התקדמות ולא בשלבי גמר. חולב אשר אין לו די ניסיון, "לא יודע קונצים" — הוא מרכיב ומוריד, "לפי ההוראות" והמלאכה הולכת מהר וחלק. לעתים די קרובות נוצר מצב דלהלן אצל פרה בשלב ניבה סופי: החולב מכין את הפרה לפי כל הכללים; לאחר חליבה של דקה אחת או שתיים יש הכרח להוריד את הצומת והחליבה נגמרת. אבל אם לחולב יש די זמן ותשומת-לב ערה, הוא לא אחת ימצא לאחר שגמר כביכול את החליבה, שבעטין נשת-יירו 3—4 ליטר חלב! היוצא, כי הצומת עבד על עטין. ריק ורק לאחר שהוא הוריד גפרש החלב מהבלוטות. הנזק כפול: גם חליבה, על

ריק" וגם אבדן חלב והתוצאות עלולות להיות יותר גרועות. ואלה הם מקרים שכיהים מדי יום ביומו כשהפרות הן בשלב סופי של הניבה. בברכה, מ. הורוביץ

אשדות-יעקב (איחוד), ספטמבר 1968.

תשובה למכתבו של מ. הורוביץ

פרה המתקרבת לסוף תקופת החליבה, אמנם מורידה את חלבה בקצב איטי יותר מאשר זו שבשיא תנובתה. אך אין להסיק מכאן שהיא לא תתרגל לחליבה מיידית ומושלמת, אם הורג-לה לכך ואם ההכנה טובה ויסודית. קל יותר להרגיל את הפרה לחליבה מהירה ומיידית בשלב ההתחלתי של תקופת החליבה, אך בדרך כלל לא מצאנו קושי להרגיל אף את אותן הפרות שהיו כבר בשלב מאוחר של הלאקטאציה, בייחוד כשמקפידים על הכנה יסודית. בכל זאת יכולים להופיע קשיים מסויימים, בעדר זה או אחר, בהרגלת פרות העומדות בתנובה נמוכה לשיטת החליבה הזו, למרות המעבר לציוד ההיידרופאלו. במקרים אלה, עצמי היא — לשנות את השיטה בחליבת הפרות בעלות התנובה הגבוהה בלבד, ואילו את הפרות, המתקרבות לסוף תקופתן, לח-לוב בשיטה שהיתה נהוגה מקודם, עד לייבושן; ורק אחרי המלטתן — לעבור לשיטה החדשה. בתנאי עמק-הירדן מתקבל שעדיף להעביר את כל העדר לשיטת החליבה המיידית עם תחילת ההמלטות, ואז לא תהיה בעיה של הורדת חלב לקויה אף כשפרות אלה תתקרבנה לסיום תקופתן. בדרך כלל מצאנו בעדרינו שעם הפעלת ציוד ההיידרופאלו והשיטה, "המיידית" לא נמצאו פרות כלשהן שאחרי סיום החליבה במכונה השאירו חלב מעל הכמות המקובלת והרצויה של כמה מאות גרמים. פרות, "קשות" מבחינה זו הינן תופעה נדירה וצריך לטפל בהן באופן מיוחד או לסלקן מהעדר.

לפיכך: הכנה של כ-30 שניות, הרכבה מיידית וחליבה מהירה בציוד ההיידרופאלו — הביאו כמעט בכל המשקים תוצאות טובות מאוד. חי הכרוך